

تأثیر فضای مجازی بر ازدواج جوانان با شوگرددی و شوگرمامی

(پدیده آسیب‌زای جامعه اسلامی با مطالعه موردی بر ۱۱۴ جوان اصفهانی)

سمیه کریمی^۱

مریم کریم‌پور^۲

شهنازقادی^۳

چکیده

زمینه و هدف: امروزه فضای مجازی به‌عنوان یکی از تکنولوژی‌های پیشرفته جوامع بشری در عصر جدید تأثیر نمادین در زندگی فردی و اجتماعی انسان‌ها داشته است؛ به‌طوری‌که از بحث برانگیزترین موضوعات روز دنیا شده است. اهمیت این فضا چنان است که جوانان به‌ویژه در مسائل اجتماعی خود اعم از تحصیل، اشتغال و ازدواج و ... بیش از دیگر اقشار جامعه تحت تأثیر این فضا قرار می‌گیرند. پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی اینترنتی در فضای مجازی با تولید محتواها، پست‌ها و استوری‌های متنوع، سبب شده‌اند که برخی از جوانان به سمت ازدواج با افرادی که حکم پدر یا مادرشان را دارند (شوگرددی و شوگرمامی)، کشانده شوند، به‌نظر می‌رسد آنها با انتخاب و اختیار خود و بدون اطلاع از آسیب‌های وارده به سوی این ازدواج‌ها

karimi.so.1387@gmail.com

Baran.maryam54@gmail.com

Shahnazghadery@gmail.com

^۱ دانش‌آموخته سطح ۳ و کارشناس ارشد دانشگاه اصفهان

^۲ طلبه سطح ۲، مدرسه علمیه رکن‌الملک اصفهان

^۳ طلبه سطح ۲، مدرسه علمیه رکن‌الملک اصفهان

متمايل می‌شوند؛ بنابراین ضرورت اهمّيت و هدف از چرایی این ازدواج‌ها و تأثیر فضای مجازی بر شکل‌گیری آن‌ها به صورت تحقیق میدانی آشکار می‌شود.

مواد و روش‌ها: این پژوهش با روش تحلیلی میدانی و ابزار سنجش پرسشنامه الکترونیکی به بررسی تأثیر فضای مجازی بر ازدواج جوانان با شوگرددی و شوگرمامی می‌پردازد. جامعه هدف پاسخگویی این تحقیق تعداد ۱۱۴ نفر از جوانان اصفهانی، با رویکردها، عقاید و نظرات متفاوت هستند که نتیجه تحلیل داده‌های آنان با استفاده از بررسی آماری تحلیلی چند متغیری صورت گرفته است.

یافته‌ها و نتیجه‌گیری: نتایج به دست آمده از تحقیق میدانی چنان است که تولیدات فضای مجازی نقش به‌سزایی در تمایل جوانان به ازدواج با شوگرددی و شوگرمامی‌ها دارد. تبلیغات گسترده، الگوگیری از سلبریتی‌ها و بلاگرهای مشهور و... در فضای مجازی از یک طرف و کاهش روابط خانوادگی، کمبود خلأهای عاطفی و احساسی، عدم توجّه به خواسته‌ها و نیازها، کم‌رنگ شدن اعتقادات مذهبی، وضعيت نامطلوب اقتصادی، سبک نوین زندگی همراه با توقّعات و انتظارات بالا، چشم و هم‌چشمی و در موارد بسیار نادری عشق و علاقه، از طرف دیگر سبب علل گرایش جوانان به شکل‌گیری این ازدواج‌ها بدون در نظر گرفتن آسیب‌هایی چون عدم‌باوری و فرزند آوری، کهولت سن و بیماری و... بر جامعه می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: ازدواج، جوانان، شوگرددی، شوگرمامی، فضای مجازی.

۱. کلیات

بیان مسأله

امروزه فضای مجازی و تأثیر فراوان آن بر زندگی مردم یکی از مهم‌ترین موضوعات روز است. این پدیده نوظهور چنان جذاب و فراگیر است که به سرعت در جامعه جای خود را در همه عرصه‌های زندگی مردم و در تمامی رده‌های سنی باز کرده است، به نحوی که تأثیرات آن بر کودکان، نوجوانان، جوانان و افراد میانسال و حتی پا به سن گذاشته‌ها در جامعه مشهود است، اما جوانان به عنوان ثمره زندگی خانوادگی و نیروی انسانی کارآمد جامعه، بیش از دیگران تحت تأثیر این فضا در زندگی هستند. به شکلی که تأثیر این محیط بر مسأله ازدواج، تشکیل خانواده و فرزندآوری جوانان در جامعه، دیده می‌شود.

پیشرفت تکنولوژی و تولید شبکه‌های مجازی و پیام‌رسان‌های اینترنتی مختلف چون؛ اینستاگرام، یوتیوب، فیس‌بوک، واتساپ و... در جامعه، سبب گسترش تولید محتوا، پست‌ها و استوری‌های متنوع در فضای مجازی شده است. در این تولیدات، عناوینی چون «شوگردی» و «شوگرامی» با آهنگ و موزیک جذاب و خاص، توجه برخی از جوانان و دانشجویان را به خود جلب کرده و سبب تمایل آنها به ازدواج با افراد میانسال که حکم پدر یا مادر آنها را دارند، شده است. الگوپذیری جوانان از افراد سرشناس در فضای مجازی نیز دارای اهمیت است. برخی از سلبریتی‌ها نیز مصداق شوگردی و شوگرامی در این فضا هستند و این حقیقتی اجتناب‌ناپذیر است، جالب اینجا است که این نسل با انتخاب و اختیار خود به این مدل ازدواج روی آورده و زندگی خود را با چنین همسرانی که اختلاف سنی بالایی دارند، آغاز می‌نمایند، اما آیا خواسته‌ها و آرزوهای حاصل از این ازدواج، برای جوانان رقم می‌خورد، این قشر، نیروی پر انرژی و تازه نفسی هستند که جایگاه ویژه‌ای در نهاد خانواده و اجتماع دارند؛ آنها آینده‌سازان مملکت هستند، پس باید برای تعالی خود و جامعه آرمانی تلاش نمایند و این هدف به واسطه آگاهی و راهنمایی این قشر از جوانان انجام می‌گیرد.

پس تأثیر فضای مجازی و علّت تمایل جوانان به این ازدواج و پیامدهای حاصل از آن مسائلی است که این پژوهش با روش تحلیلی- میدانی به آن پاسخ خواهد داد. بر این اساس جامعه هدف در نظر گرفته شده برای این تحقیق تعداد ۱۱۴ نفر از جوانان اعم از پسر و دختر که در سن ازدواج و فعال در فضای مجازی هستند می‌باشند، که با پاسخ به پرسش‌نامه الکترونیکی ارائه شده به آنها به اثبات فرضیه‌های این پژوهش نگارنده‌گان را یاری نموده‌اند.

• اهمیت و ضرورت

مقوله ازدواج درست و ضابطه‌مند یک جوان در جامعه و پیشرفت آن از اهمیت و ضرورت در خود توجهی برخوردار است. در این میان فضای مجازی و تبلیغات ظاهری آن سبب گرایش این جوانان به ازدواج با افراد میانسال شده که باعث شده ازدواج ثمره‌داری صورت نپذیرد و آسیب‌های، در خور توجهی برای جامعه به ارمغان آورد. این قشر، جایگاه ویژه‌ای در نهاد خانواده و سپس در اجتماع دارند؛ پس لزوم اهمیت دادن به این موضوع و آگاهی جوانان بر اثرات سوء این ازدواج‌ها در جامعه است که در این تحقیق به آن توجه شده است.

• اهداف تحقیق

هدف تحقیق حاضر تأثیر فضای مجازی بر ازدواج جوانان با «شوگردی‌ها» و «شوگرامی‌ها» است. جذابیت این فضا سبب رهایی از سطح متوسط و جهش به سمت طبقه مرفه جامعه، دستیابی به موقعیت اجتماعی، سبک نوین زندگی همراه با توقعات و انتظارات بالا، چشم و هم‌چشمی و در موارد بسیار نادری عشق و علاقه است، در صورتی که آسیب‌های به وجود آمده از این ازدواج‌ها به واسطه فضای مجازیدر جامعه بیشتر است و این هدفی است که این پژوهش به دنبال اثبات این تأثیر و آسیب‌های آن از طریق فضای مجازی است.

۲. ادبیات نظری تحقیق

پیشینه تحقیق

در پیشینه مطالعه موضوع، مقالات نوشته شده عبارتند از؛ مقاله «نقش اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی در تغییر الگوی انتخاب همسر در شهر کرمانشاه» (مطهری و دیگران، ۱۴۰۱، شماره ۱)، بیان می‌کنند که گسترش شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی، نحوه تعامل افراد با همدیگر در این فضا و روابط اجتماعی باعث تغییر انتخاب همسر، مبتنی بر روابط و تعامل اجتماعی شده است. (کمالی، ۱۴۰۱) نویسنده مقاله «رابطه فضای مجازی بر نگرش خوش‌بینانه نسبت به ازدواج جوانان ۲۰ تا ۳۰ سال شهر شیراز» معتقد است که فضای مجازی به صورت معناداری بر روی نگرش نسبت به ازدواج تأثیرگذار است. مقاله دیگر «بررسی جامعه‌شناختی نگرش جوانان نسبت به ازدواج در فضای مجازی» (رازقی و دیگران، ۱۳۹۶)، است که به تغییرات و دگرگونی‌های نگرشی و ارزشی در ارتباط با ازدواج در فضای مجازی پرداخته است. در این مقاله فضای مجازی یکی از مؤلفه‌های تغییرات وسیع اجتماعی در ازدواج که در جامعه در حال شکل‌گیری و بازتولید است. نتیجه آنکه مطالعه تحقیقات انجام شده در این زمینه نشان می‌دهد که پژوهش‌های انجام شده به تحلیل برخی از تأثیرات فضای مجازی بر جوانان پرداخته‌اند، اما هیچ کدام به اهمیت گسترش پدیده نوظهور ازدواج‌هایی موسوم به شوگردی و شوگرامی در فضای مجازی و پیامدهای آن بر ساحت جامعه و خانواده پرداخته‌اند و این رویکردی است که نگارندگان این پژوهش آن را مدّ نظر گرفته‌اند.

جمع بندی و نتیجه گیری:

نتایج به دست آمده از این پژوهش حاکی از آن است که ازدواج لازمه زندگی و امری ضروری برای جوانان در جامعه است، که باید در طریق درست و با معیارهای مناسب صورت بگیرد تا ثمره آن در جامعه و خانواده‌ها دیده شود. ازدواج و انتخاب همسر یکی از بحرانی ترین مراحل زندگی هرجوانی می باشد، چرا که زندگی با فرد دیگر به عنوان همسر بسیار چالش برانگیز بوده و نیاز به تعهد عشق و کار و فعالیت دارد. همچنین درآمد و استقلال مالی، توانایی برطرف کردن خواسته ها و نیازها، داشتن سلامت جسم و روان، مسئولیت پذیر بودن، سازگاری با آداب و رسوم و فرهنگ، اخلاق خانوادگی و سن جوانان از فاکتورهای مهم ازدواج به شمار می آید. با ورود فضای مجازی در جامعه و خانواده‌ها معیارهای ازدواج جوانان تغییر کرد. چنانچه این فضای خوش خط و خال از طریق؛ شبکه‌های اجتماعی، پیام‌رسان‌ها، استوری‌ها و کلیپ‌ها، نمایش زندگی‌های مجلل و پر زرق و برق، خوشگذرانی‌ها و تفریحات مفرح و تبلیغات گسترده، تبلیغات سلبریتی‌ها و بلاگرها از این نوع ازدواج، تأثیر فراوانی در تمایل جوانان به ازدواج با شوگرددی شوگرمامی‌ها داشته و سبب روی آوردن جوانان به این نوع ازدواج‌ها شده است. اکثر جوانان دلیل خود بر تمایل به این ازدواج‌ها را ناشی از فقر خانواده و شرایط بد اقتصادی دانستند، چرا که فریب ظاهر جذابیت‌های مادی این ازدواج‌ها در فضای مجازی را خورده‌اند. در صورتی که خود جوانان در تحقیق میدانی این پژوهش اذعان به این موضوع داشتند که، فضای مجازی قابل اعتماد نیست. البته کمبودها، خلأهای عاطفی و احساسی، گرم نبودن کانون خانواده‌ها از عشق و محبت و... را نیز می توان از تمایل جوانان به این ازدواج در رده‌های پایین تر دانست، که آسیب‌ها و معایب فراوانی از جمله؛ عدم باروری و فرزندآوری، عدم رضایت جنسی، سرزنش و تماشای خانواده، کهولت و بیماری و... را برای جامعه و جوانان به دنبال دارد.

ی‌شهادها:

شوگرددی و شوگرمامی، موضوعی جدید، به روز و مبتلابه در جامعه است. موضوعی که در خانواده ها و در بین جوانان به سرعت رسوخ کرده است. اثر نفوذ سبک زندگی غربی از یک طرف، مشکلات و موانع ازدواج جوانان با توجه به تورم و شرایط اقتصادی جامعه از طرف دیگر، همچنین آسیب‌های این ازدواج بر جامعه می‌طلبد که علاقه‌مندان به فعالیت در فضای مجازی و ازدواج جوانان، کتاب‌ها و مقالات متعددی را راجع به این موضوع تدوین نمایند. همچنین پژوهشگران برای مقابله با این‌گونه ازدواج‌ها، به ارائه راهکار و راه‌حلهایی بپردازند. تا جامعه و خانواده‌ها بیشتر با معایب و آسیب‌های فردی و اجتماعی فضای مجازی و تأثیر آن بر شکل‌گیری این ازدواج‌ها، آشنا شوند و از آگاهی و اطلاع لازم برای مقابله با آن برخوردار گردند.

فهرست منابع

*قرآن کریم

منابع فارسی

- امینی، ابراهیم؛ **انتخاب همسر**؛ چاپ سوم، بی جا: سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۲.
- همان، **آیین همسر داری**؛ چاپ یازدهم، تهران: انتشارات اسلامی، بی تا.
- بستان (نجفی)، حسین، **خانواده در اسلام**؛ چاپ سیزدهم، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۴۰۰.
- خطیب، سید مهدی؛ **مهارت‌های زندگی**؛ چاپ ششم، قم: مؤسسه علمی فرهنگی دارالحديث، ۱۳۹۶.
- دشتی، عبدالمجید؛ **۱۲۴۰ اصل خانوادگی در اندیشه مطهر**؛ چاپ سیزدهم، قم: انتشارات علامه بحرانی، ۱۳۸۹.
- دهخدا، علی اکبر؛ **لغتنامه دهخدا**؛ چاپ اول، تهران: مؤسسه انتشارات و چاپ تهران، ۱۳۷۲ (دوره جدید).
- رجایی، محمد رضا؛ **راز خوشبختی زن و شوهر**؛ چاپ اول، اصفهان: مرغ سلیمان، ۱۳۹۱.
- مهرانی، ابراهیم؛ **رسانه یا والدین دیگر**؛ چاپ هفتم، تهران: فهم (فرهنگ و هنر، هدایت میزان)، ۱۳۹۶.
- زاهدپور (زاهد)، بتول؛ **افزایش محبت بین همسران**؛ چاپ پنجم، قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی)، ۱۳۹۹.
- شمشیری (محمد دوست)، عبدالکریم؛ **چتری برای جوان**؛ چاپ اول، اصفهان: حسین فهمیده، ۱۳۹۴.

- عمید، حسن؛ **فرهنگ فارسی عمید**؛ چاپ اول، تهران: انتشارات اشجع باهمکاری میکایل، ۱۳۸۹.
- فلسفی، محمد تقی؛ **گفتار فلسفی بزرگسال و جوان از نظر افکار و تمایلات**؛ چاپ یازدهم، تهران: هیئت نشر معارف اسلامی، ۱۳۶۳.
- قائمی، علی؛ **نظام حیات خانواده در اسلام**؛ چاپ ششم، تهران: انتشارات انجمن اولیا و مربیان جمهوری اسلامی، ۱۳۷۵.
- کهنوند، محمد؛ **شبکه عنکبوتی**؛ چاپ اول، قم: ذکر، ۱۳۹۵.
- لقمانی، احمد؛ **موضوعات و شیوه های گفتگو بانسل جوان**؛ چاپ اول، قم: انتشارات بهشت بینش، ۱۳۸۵.
- مطهری، مرتضی؛ **تعلیم و تربیت در اسلام**؛ چاپ هشتادویکم، تهران: صدرا، ۱۳۹۲.
- مشکینی، علی؛ **از دواج در اسلام**؛ احمد جنتی، قم: یاسر، ۱۳۵۹.
- معین، محمد؛ **فرهنگ فارسی معین**؛ چاپ بیست و پنجم، تهران: انتشارات امیر کبیر، ۱۳۸۸.
- مشیری، مهشید؛ **فرهنگ زبان فارسی**؛ چاپ اول، تهران: انتشارات صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۹.
- میر حسینی اشکوری، مریم؛ **برکرانه خانواده**؛ چاپ دوم، قم: آل عبا (ع)، ۱۳۸۵.
- مهرانی، ابراهیم؛ **رسانه یا والدینی دیگر**؛ چاپ هفتم، تهران: فرهنگ و هنر هدایت میزان (فهم)، ۱۳۹۶.

منابع عربی:

– بی نا، مترجم سیاح، احمد؛ **فرهنگ ودانشنامه عربی به فارسی** (المنجد الابیجدی)؛ چاپ چهارم
تهران: ۱۳۷۹.

– راغب، حسین بن محمد؛ **مفردات الفاظ قرآن**؛ چاپ چهارم، قم: نوید اسلام، ۱۳۹۰.

مقاله‌ها:

– رزاقی (محمدی سنگ چشمه و عزیزاده)، نادر؛ «بررسی جامعه شناختی نگرش جوانان نسبت به

ازدواج در فضای مجازی»، شماره ۱، ۱۳۹۶.

– عابدینی (رحیمی)، مجید؛ «روانشناسی وسامت در فضای مجازی»؛ ۱۳۹۷.

– کمالی، شهرزاد؛ «رابطه فضای مجازی بر نگرش خوش بینانه نسبت به ازدواج جوانان

۲۰ تا ۳۰ سال شهر شیراز»؛ ۱۴۰۱.

– مطهری (احمدی وقلی پور)، سجاد؛ «نقش اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی در تغییر الگوی

انتخاب همسر در شهر کرمانشاه»؛ شماره ۱، ۱۴۰۱.

منابع الکترونیکی:

- <https://www.beytoote.com>
- <https://www.mashregnews.ir>
- <https://qamus.inoor.ir>